

Asbestprotocol

Gemeente Voorschoten
Afdeling Ruimtelijk Beheer

Versie 1.2

December 2012

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	4
1.1	Wat is asbest?	4
1.2	Aanleiding en doelstelling.....	4
2.	Wetgeving en handhavingpartners	6
2.1	Wetgeving	6
2.2	Handhavingpartners	7
3.	Sloopmeldingen en omgevingsvergunning	10
3.1	Sloopmelding.....	10
3.1.1	Gegevens en bescheiden.....	11
3.1.2	Nadere voorwaarden.....	11
3.2	Asbestverwijdering.....	12
3.2.1	Asbestinventarisatie.....	12
3.3.	Toezicht sloopmeldingen.....	13
3.3.1	Beoordeling sloopmeldingen (controle vooraf).....	13
3.3.2	Controle uitvoering sloopwerkzaamheden (controle tijdens en achteraf)	14
4.	Handhaving en calamiteiten	16
4.1	Handhaving	16
4.1.1	Last onder bestuursdwang	16
4.1.2	Last onder dwangsom.....	17
4.2	Calamiteiten (asbestbrand)	18
5.	Asbestsloop door Particulieren.....	19
5.1	Voorlichting.....	19
5.2	Controle sloopwerkzaamheden	19
5.3	Afvoeren naar afvalbrengrstation	20
6.	Asbest in de bodem	21
7	Uitvoering en borging	22

Bijlagen:

Bijlage 1	Checklist sloopmelding
Bijlage 2	Modelbrief verzoek aanvulling gegevens sloopmelding
Bijlage 3	Modelbrief aanvaarding sloopmelding
Bijlage 4	Uitvoeringsvoorschriften sloopmelding particulieren
Bijlage 5	Uitvoeringsvoorschriften sloopmelding bedrijven
Bijlage 6	Checklist controle uitvoering sloopwerkzaamheden
Bijlage 7	Procedure asbestbrand

1. Inleiding

1.1 Wat is asbest?

Asbest is een verzamelnaam voor in de natuur voorkomende vezelachtige mineralen. Vanwege een aantal aantrekkelijke eigenschappen zoals slijtvast, sterk en bestand tegen hoge temperaturen is asbest in het verleden op grote schaal verwerkt in woningen en andere gebouwen. Asbesthoudend materiaal is onder andere toegepast in schoorstenen, waterleidingen, vloerbedekking, c.v.-installaties en in golfplatendaken van schuren en bedrijfsgebouwen.

Al geruime tijd blijkt uit wetenschappelijk onderzoek dat blootstelling aan asbest ernstige gezondheidsrisico's met zich meebrengt. Het inademen van losse asbestvezels kan ziektes zoals kanker of stoflongen veroorzaken, wat zich vaak pas na tientallen jaren openbaart. Vanaf 1 juli 1993 is het daarom verboden om asbesthoudend materiaal te gebruiken.

Met name bouwwerken die in de periode 1950 - 1990 zijn gebouwd, bevatten vaak asbesthoudend materiaal. Dit betekent dat tot op de dag van vandaag nog altijd veel bouwwerken asbesthoudend materiaal bevatten. Maar door onzorgvuldige sloop, verwerking en illegale stortingen kan ook de bodem verontreinigd zijn met asbest.

Een onderscheid wordt gemaakt tussen hechtgebonden asbest en losgebonden asbest. Bij hechtgebonden asbest zitten de asbestvezels nog stevig verankerd in het materiaal. Indien het materiaal in goede staat is, niet wordt gesloopt of bewerkt, dan is er nauwelijks kans op vezelemissie met mogelijke gezondheidsrisico's. Bij losgebonden asbest zijn de asbestvezels niet of nauwelijks verbonden aan het materiaal en is er een grote kans op schadelijke vezelemissie.

1.2 Aanleiding en doelstelling

Begin 2012 heeft de Inspectie Leefomgeving en Transport van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (hierna: Inspectie) aangegeven dat de uitvoering van de asbesttaken binnen de gemeente Voorschoten op meerdere onderdelen verbeterd moet worden. Onderdelen die verbetering behoeven betreffen proactief toezicht, toezicht tijdens de vergunningverlening, toezicht op de handhaving van de vergunning (inmiddels sloopmelding) en samenwerking.

De aanbevelingen van de Inspectie maar ook de hoge prioriteit die asbest in het door de Raad in 2011 vastgestelde Handhavingsbeleid heeft gekregen zijn aanleiding geweest voor het opstellen van dit asbestprotocol.

Doelstelling van het asbestprotocol is om er zorg voor te dragen dat binnen de gemeente Voorschoten op een verantwoorde en bewuste wijze met asbest wordt omgegaan en de risico's voor mens en milieu binnen de mogelijkheden van de bestaande wet- en regelgeving tot een minimum worden beperkt.

Simpel gezegd is de doelstelling er op toe te zien en te bevorderen dat asbest:

1. Op de juiste manier wordt verwijderd zonder gevaar voor de omgeving;
2. het verwijderde asbest op de juiste manier wordt afgevoerd naar de juiste plek.

Het asbestprotocol heeft een integraal karakter gericht op het op eenduidige wijze vastleggen en onderling afstemmen van de wijze waarop uiteenlopende asbesttaken worden uitgevoerd. Op deze wijze wordt de samenwerking tussen afdelingen binnen de gemeentelijke organisatie en externe ketenpartners bevordert.

De asbesttaken die in dit protocol worden behandeld zijn:

1. Sloopmeldingen en omgevingsvergunningen;
2. handhaving (illegale) asbestsloop en calamiteiten;
3. inzameling asbest van particulieren;
4. asbest op en in de bodem

2. Wetgeving en handhavingpartners

2.1 Wetgeving

De wet- en regelgeving omtrent asbest is verspreid over diverse wetten. De gemeente (lees het college van burgemeester en wethouders) is verantwoordelijk voor de handhaving van het Bouwbesluit 2012, Wet milieubeheer, de Wet Algemene bepalingen omgevingsrecht en het Asbestverwijderingsbesluit.

De belangrijkste regelingen ten aanzien van de toezicht en handhaving van asbest zijn:

Productenbesluit Asbest

Op grond van het Productenbesluit Asbest is het verboden om asbest of asbesthoudende producten te vervaardigen, in Nederland in te voeren, voorhanden te hebben, aan een ander ter beschikking te stellen, toe te passen of te bewerken. Uitgangspunt van deze regeling is dus dat de hoeveelheid asbest in Nederland niet meer zal toenemen maar vanwege sloop en renovatie op termijn zal verdwijnen.

Asbestverwijderingsbesluit 2005

Het Asbestverwijderingsbesluit 2005 beoogt om de verspreiding van asbest en emissie te voorkomen in geval van het slopen en verwijderen van asbest en asbesthoudende materialen. Uitgangspunt van deze regeling is dus er voor zorg te dragen dat op een veilige manier wordt gesloopt. Een belangrijke bepaling in het Asbestverwijderingsbesluit 2005 is dat het inventariseren van asbest en het verwijderen van asbest door gecertificeerde bedrijven moet worden uitgevoerd.

Arbeidsomstandighedenwet

In de Arbeidsomstandighedenwet staan regels waaraan zowel werkgevers als werknemers zich moeten houden voor zover op bedrijfsmatige wijze gewerkt wordt met asbesthoudende materialen. Het beschermen van de werknemer is het uitgangspunt in deze regeling. Met name betreft het dan regels waaraan asbestinventarisatie- en asbestsloopbedrijven zich moeten houden.

Bouwbesluit 2012

In het Bouwbesluit 2012 is bepaald dat het slopen van asbest pas mag plaatsvinden nadat daarvan melding is gedaan bij de gemeente. Voorts biedt het Bouwbesluit 2012 voor de gemeente een juridische grondslag om handhavend op te treden in geval van gevaarlijke situaties en asbestverontreinigingen.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht bepaalt dat in sommige gevallen naast een sloopmelding een omgevingsvergunning is vereist. Dit is het geval indien het slopen van asbest gepaard gaat met slopen waarvoor een omgevingsvergunning vereist is zoals het slopen van een monument.

Wet milieubeheer

De Wet milieubeheer kent een aantal algemene zorgbepalingen ten aanzien van het milieu, bodem en afvalstoffen, op grond waarvan het voor een ieder verboden is handelingen te verrichten of na te laten waardoor nadelige gevolgen voor het milieu kunnen ontstaan.

Wet bodembescherming

De Wet bodembescherming kent een zorgbepaling ten aanzien van bodemverontreinigingen met asbest en eventueel een verplichting om over te gaan tot een sanering.

2.2 Handhavingspartners

Naast de gemeente zijn er nog andere (overheids)organisaties die zich bezig houden met de handhaving en toezicht van asbest. Het uitgangspunt hierbij is dat deze organisaties niet naast elkaar maar met elkaar zorg dragen voor de toezicht en handhaving van asbest, vandaar dat we ook spreken over keten- of handhavingspartners.

De belangrijkste handhavingspartners ten aanzien van de toezicht en handhaving van asbest zijn:

Gemeente

De gemeente (lees college van burgemeester en wethouders) is eerstelijns toezicht ten aanzien van de handhaving van het Bouwbesluit 2012, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en het Asbestverwijderingsbesluit. Daarnaast vervult de gemeente een coördinerende functie richting handhavingspartners zoals de Inspectie SZW, de Inspectie Leefomgeving en Transport, de Milieupolitie en certificerende instellingen.

Inspectie SZW (voorheen Arbeidsinspectie)

De Inspectie SZW is de toezichthoudende instantie ten aanzien van de handhaving van de Arbeidsomstandighedenwet. In voorkomende gevallen treedt de Inspectie SZW zowel bestuursrechtelijk als strafrechtelijk op en kan daarbij werkzaamheden stil leggen en boetes uitdelen. De Inspectie SZW is onderdeel van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

De Inspectie SZW zal in de volgende situaties worden ingelicht/ingeschakeld:

1. Sloopwerkzaamheden worden uitgevoerd door een niet gecertificeerd bedrijf;
2. sloopwerkzaamheden worden uitgevoerd zonder voorafgaande sloopmelding;
3. sloopwerkzaamheden worden uitgevoerd in strijd met de voorschriften van het Asbestverwijderingsbesluit en een gevaarlijk situatie aanwezig is voor werknemers;
4. aanwijzingen zijn dat de sloopwerkzaamheden in strijd met de Arbeidsomstandighedenwet worden uitgevoerd of anderszins aanwijzingen zijn dat de situatie gevaarlijk is voor werknemers;
5. sloopwerkzaamheden worden uitgevoerd zonder of in strijd met een asbestinventarisatieonderzoek SC 540.

Inspectie Leefomgeving en Transport

De Inspectie Leefomgeving en Transport is de toezichthoudende instantie ten aanzien van de handhaving van het Productenbesluit asbest (vervoer en in voorraad houden van asbest). Daarnaast is de Inspectie Leefomgeving en Transport tweedelijns toezicht richting gemeentebesturen ten aanzien van de handhaving van het Bouwbesluit 2012 en het Asbestverwijderingsbesluit.

De Inspectie Leefomgeving en Transport zal in de volgende situaties worden ingelicht/ingeschakeld:

1. Risico van verspreiding van asbesthoudend materiaal aanwezig is dat in ernstige mate schadelijk kan zijn voor het milieu en de volksgezondheid;
2. asbesthoudend materiaal in strijd met de van toepassing zijn wet- en regelgeving wordt afgevoerd, getransporteerd en opgeslagen;
3. er sprake is van een asbestbrand of andere calamiteit en direct maatregelen moeten worden genomen zoals het verzegelen van gebouwen of het afzetten van terreinen ter voorkoming van verdere verspreiding van asbesthoudend materiaal en verdere asbestbesmetting.

Milieupolitie

De Milieupolitie heeft een opsporingsbevoegdheid ten aanzien van overtredingen van het Asbestverwijderingsbesluit 2005, het Bouwbesluit 2012 en het Productenbesluit asbest. De Milieupolitie kan proces-verbaal opmaken in geval overtredingen worden geconstateerd.

De Milieupolitie zal in de volgende situaties worden ingelicht/ingeschakeld:

4. Sloopwerkzaamheden worden uitgevoerd in strijd met de van toepassing zijn wet- en regelgeving in en rondom inrichtingen;
5. risico van verspreiding van asbesthoudend materiaal aanwezig is dat in ernstige mate schadelijk kan zijn voor het milieu en de volksgezondheid;
6. asbesthoudend materiaal in strijd met de van toepassing zijn wet- en regelgeving wordt afgevoerd, getransporteerd en opgeslagen;
7. er sprake is van een asbestbrand of andere calamiteit en direct maatregelen moeten worden genomen zoals het verzegelen van gebouwen of het afzetten van terreinen ter voorkoming van verdere verspreiding van asbesthoudend materiaal en verdere asbestbesmetting;
8. er handhavingsmaatregelen genomen zijn zoals het opleggen van een last onder dwangsom of het toepassen van bestuursdwang.

Brandweer

De Brandweer speelt een belangrijke rol in geval van asbestcalamiteiten en dan met name in gevallen waarbij door brand asbest vrij komt. Verwezen wordt naar de hieronder nog te bespreken “Procedure Asbestbrand”.

GGD

De GGD speelt een belangrijke rol bij het beoordelen en inschatten van blootstellingsrisico's en voorlichting aan betrokkenen en burgers en samenspraak met de gemeente en andere handhavingpartners.

Ook de GGD speelt een belangrijke rol in geval van asbestcalamiteiten/asbestbranden (zie “Procedure Asbestbrand”). Voorts speelt de GGD een belangrijke rol in het kader van de algemene voorlichting omtrent de gezondheidsrisico's van asbest.

Openbaar Ministerie (OM)

Het Openbaar Ministerie is belast met de strafrechtelijke vervolging van overtredingen van het Asbestverwijderingsbesluit 2005, de Arbeidsomstandighedenwet, het Bouwbesluit 2012 en de Wet Milieubeheer. Voor een eventuele strafrechtelijke vervolging maakt het Openbaar Ministerie gebruik van processen-verbaal die zijn opgemaakt door de Milieupolitie, de Inspectie Leefomgeving en Transport, de Inspectie SZW en eventuele aangewezen boa's van de gemeente.

Omgevingsdienst West Holland

De omgevingsdienst West Holland is in principe bevoegd gezag inzake bodemverontreinigingen waarbij asbest betrokken is. Alle gevallen waarbij asbest mogelijk in de bodem terecht is gekomen zullen worden gemeld aan de omgevingsdienst West Holland.

Certificerende – instellingen

Certificerende instellingen houden toezicht op persoons- en procescertificaten. Zowel bedrijven als personen die beroeps- en bedrijfsmatig werken met asbest dienen in het bezit te zijn van certificaten.

Voor personen betreft dit zogenaamde persoonscertificaten en voor bedrijven betreft dit de procescertificaten SC 540 (asbestinventarisatie) en SC 530 (asbestverwijdering).

Er zijn meerdere certificerende instellingen die onder toezicht staan van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Via de website www.ascert.nl kan worden nagegaan van welke certificerende instelling een bedrijf het certificaat heeft ontvangen.

Certificerende instellingen hebben de bevoegdheid om de door hun verstrekte certificaten in te trekken of te schorsen in geval gecertificeerde bedrijven bij herhaling of in ernstige mate in strijd met de van toepassing zijnde wet- en regelgeving handelen. In laatstgenoemde gevallen zullen certificerende instellingen door de gemeente worden ingelicht. Dit zijn veelal ook gevallen waarbij de Inspectie SZW, de Milieupolitie en de Inspectie Leefomgeving en Transport certificerende instellingen ook inlichten.

Stichting Ascert

De stichting Ascert is belast met het ontwikkelen en beheren van certificaten op het gebied van proces- en persoonscertificaten van asbest. Op de website van Ascert: www.ascert.nl, kan worden nagegaan of een persoon of bedrijf in bezit is van een geldig certificaat.

Asbestinventarisatie- en asbestverwijderingsbedrijf

Ook voor de gemeente geldt dat in geval asbestinventarisatie of asbestverwijdering noodzakelijk is, deze activiteiten uitsluitend mogen worden uitgevoerd door een gecertificeerd bedrijf. Dit geldt ook in gevallen waarin handhavend moet worden opgetreden door middel van het toepassen van bestuursdwang of in geval van calamiteiten.

Doelstelling is om met tenminste 2 asbestinventarisatiebedrijven en 2 asbestverwijderingsbedrijven een (raam)contract te sluiten voor gevallen zoals calamiteiten waarbij direct handhavend moet worden opgetreden en een uitgebreid offertetraject niet kan worden doorlopen, vanwege tijdsgebrek.

3. Sloopmeldingen en omgevingsvergunning

Sinds de inwerkingtreding van het Bouwbesluit 2012 hoeft voor het slopen van een bouwwerk waar asbest in verwerkt is geen omgevingsvergunning meer te worden aangevraagd, maar kan volstaan worden met een sloopmelding. Op grond van andere regelgeving is het nog wel mogelijk dat voor het slopen van een bouwwerk een omgevingsvergunning noodzakelijk is. Een goed voorbeeld hiervan is het slopen van een monument waarvoor op grond van de Monumentenwet een omgevingsvergunning moet worden aangevraagd. In het Bouwbesluit 2012 en in het Asbestverwijderingsbesluit 2005 wordt onderscheid wordt gemaakt tussen meldingsplichtige en meldingsvrije asbestsloop en het slopen van asbest door bedrijven of door particulieren. Slopen is een in dit geval een breed begrip en omvat ook het verwijderen (waaronder losliggend of opgeslagen asbesthoudend materiaal) en het demonteren van asbesthoudend materiaal.

3.1 Sloopmelding

Werkzaamheden waarbij asbest wordt gesloopt moeten op grond van artikel 1.26, lid 1 van het Bouwbesluit 2012 tenminste **4 weken** voor aanvang de werkzaamheden worden gemeld aan het bevoegd gezag (doorgaans de gemeente). De melding kan zowel schriftelijk als elektronisch worden gedaan waarbij verplicht gebruik moet worden gemaakt van een landelijk vastgesteld meldingsformulier.

In een beperkt aantal gevallen is op grond van artikel 1.26, lid 5 van het Bouwbesluit 2012 een melding van **5 dagen** voor aanvang van de werkzaamheden toegestaan in plaats van de langere termijn van 4 weken. Deze korte meldingstermijn geldt in geval:

- Een particulier niet meer dan 35 m² geschroefde asbestplaten (asbestvezels moeten hechtgebonden zijn) en/of 35 m² niet verlijmde vloertegels of vloerbedekking verwijdert;
- onder voorwaarden, asbest verwijderd wordt in het kader van reparatie- of mutatieonderhoudswerkzaamheden (veelal heeft dit betrekking mutaties en onderhoud van huurwoningen).

Bedrijven zijn op grond van artikel 1.26, lid 2 van het Bouwbesluit 2012 niet verplicht een melding te doen indien het verwijderen van asbest betrekking heeft op:

- Geklemde vloerplaten onder verwarmingstoestellen;
- beglazingskit verwerkt in de constructie van kassen;
- rem- en frictiematerialen;
- pakkingen uit verbrandingsmotoren;
- pakkingen uit procesinstallaties en verwarmingstoestellen met een nominaal vermogen van ten hoogste 2.250 kW.

3.1.1 Gegevens en bescheiden

Teneinde de sloopmelding goed te kunnen beoordelen dient op grond van artikel 1.26, lid 6 van het Bouwbesluit 2012 bij de sloopmelding o.a. de volgende gegevens en bescheiden te worden verstrekt:

1. naam en adres van de eigenaar van het te slopen bouwwerk;
2. naam en adres van degene die de sloopwerkzaamheden zal uitvoeren;
3. adres, kadastrale aanduiding en aard van het te slopen bouwwerk of onderdeel daarvan;
4. data, tijdstippen en beschrijving van wijze waarop het uitvoeren van de sloopwerkzaamheden zal plaatsvinden;
5. met het oog op de lokale situatie indien nodig een sloopveiligheidsplan;
6. onder voorwaarden een akoestisch onderzoek;
7. onder voorwaarden een trillingenonderzoek;
8. globale inventarisatie van de aard en hoeveelheid afvalstoffen die naar verwachting zullen vrijkomen bij de sloopwerkzaamheden en een opgave van de voorgenomen afvoerbepemming van die stoffen;
9. een asbestinventarisatierapport op grond van het Asbestverwijderingsbesluit 2005 voor zover vereist (geldt niet voor particulieren).

De indiener van een sloopmelding wordt in de gelegenheid gesteld om een nieuwe sloopmelding in te dienen indien bij de sloopmelding geen of onvoldoende gegevens zijn aangeleverd. Pas op het moment dat alle gegevens en bescheiden zijn aangeleverd, is er sprake van een sloopmelding en heeft de indiener het recht om na 4 weken (5 dagen in geval van verkorte termijn) aan te vangen met de sloopwerkzaamheden.

3.1.2 Nadere voorwaarden

Op grond van artikel 1.29 van het Bouwbesluit 2012 kunnen in verband met een gedane sloopmelding nadere voorwaarden worden opgelegd indien deze noodzakelijk zijn voor het voorkomen of beperken van hinder of een onveilige situatie tijdens het uitvoeren van de sloopwerkzaamheden. Hieronder kan ook de verplichting vallen om omwonenden te informeren omtrent de sloopwerkzaamheden. Dit zal met name het geval zijn bij omvangrijke sloopwerkzaamheden en sloopwerkzaamheden waarbij omwonenden risico kunnen lopen en zij in dat kader preventieve maatregelen moeten nemen (ramen dichthouden etc.).

Tevens kunnen nadere voorwaarden worden opgelegd ten aanzien van het scheiden van en het op de sloopplaats gescheiden houden van sloopafval in fracties. Men is bij het slopen verplicht om te handelen conform de opgelegde nadere voorwaarden. Desnoods kan handhavend worden opgetreden indien in strijd met de opgelegde nadere voorwaarden wordt gehandeld.

3.2 Asbestverwijdering

Het slopen van asbest moet plaatsvinden conform de voorschriften van het Asbestverwijderingsbesluit 2005. Een belangrijk uitgangspunt van het Asbestverwijderingsbesluit 2005 is de bepaling dat alvorens over gegaan wordt tot het slopen van asbest eerst door een gecertificeerd bedrijf (SC 540 certificaat) een asbestinventarisatie moet worden verricht. Vervolgens dient het slopen van asbest ook uitgevoerd te worden door een gecertificeerd bedrijf (SC 530 certificaat).

Er is dus welbewust een strikte scheiding aangebracht tussen gecertificeerde bedrijven die asbestinventarisaties mogen uitvoeren en gecertificeerde bedrijven die asbest mogen slopen. Een bedrijf dat gecertificeerd is om asbestinventarisaties uit te voeren mag geen asbest slopen en andersom een bedrijf dat gecertificeerd is om asbest te slopen mag geen asbestinventarisaties uitvoeren. Op de website van de Stichting Certificatie Asbest (www.ascert.nl) kan worden nagegaan of een bedrijf gecertificeerd is.

3.2.1 Asbestinventarisatie

Op grond van artikel 3 van het Asbestverwijderingsbesluit 2005 is een asbestinventarisatierapport vereist voor het geheel of gedeeltelijk slopen van een bouwwerk waarin asbesthoudend materiaal in verwerkt is of het uitsluitend verwijderen van asbesthoudende materialen. Een asbestinventarisatie en het naar aanleiding daarvan opgestelde asbestinventarisatierapport mag uitsluitend worden opgesteld door een gecertificeerd bedrijf dat beschikt over het procescertificaat SC – 540.

Het doel van een asbestinventarisatie is het volledig in kaart brengen van de asbesthoudend materiaal dat zich in een bouwwerk bevindt of binnen een bepaald gebied verspreid is. Hierbij wordt aan de hand van laboratoriumonderzoek gekeken naar het asbestgehalte (uitgedrukt in percentages) en het soort asbest dat zich in het materiaal bevindt. Uit het asbestinventarisatieonderzoek moet ook blijken welke van de drie risicoklassen voor verwijdering van toepassing is. De risicoklassen zijn als volgt ingedeeld:

Risicoklasse	Kenmerk
1	Blootstellingsniveau < 0,01 vezels/cm ³ (10.000 vezels/m ³)
2	Blootstellingsniveau < 0,01 tot 1 vezels/cm ³ (10.000 tot 1.000.000 vezels/m ³)
3	Blootstellingsniveau > 1 vezels/cm ³ (> 1.000.000 vezels/m ³)

Indeling in risicoklasse 2 of 3 betekent dat het verwijderen van asbest altijd door een gecertificeerd bedrijf moet worden uitgevoerd. Indeling in klasse 1 betekent dat het verwijderen van asbest ook door een niet-gecertificeerd bedrijf mag worden uitgevoerd.

Type asbestinventarisatie

Er zijn meerdere typen asbestinventarisatie te weten:

1. Type A
2. Type B
3. Type 0 (nul)
4. Type G

Type - A asbestinventarisatie - direct waarneembaar

Een type - A asbestinventarisatie bestaat uit een inventarisatie van alle direct waarneembare asbesthoudende materialen. Deze inventarisatie kan leiden tot een “redelijk vermoeden” dat op niet direct waarneembare plekken mogelijk ook asbest aanwezig is en waarvoor een aanvullend type B asbestinventarisatie noodzakelijk is.

Type B asbestinventarisatie - destructief onderzoek

Een type - B asbestinventarisatie bestaat uit een inventarisatie van niet direct waarneembare asbesthoudende materialen en waarvoor destructief onderzoek noodzakelijk is. Een destructief onderzoek is een onderzoek waarbij een bouwwerk gedeeltelijk gesloopt moet worden om er achter te komen of asbesthoudend materiaal aanwezig is.

Type - 0 – beperkte inventarisatie

Een type - 0 asbestinventarisatie valt buiten het kader van SC – 540 en bestaat uitsluitend uit een beperkt visueel onderzoek. Doorgaans vindt een type - 0 onderzoek plaats voorafgaand aan een zogenaamd NEN 2991 onderzoek.

Type G – inventarisatie gericht op gebruik

Een type - G asbestinventarisatie bestaat uit een onderzoek gericht op het beheersen van asbest in een gebouw. Doorgaans wordt een dergelijke asbestinventarisatie uitgevoerd in opdracht van eigenaren of beheerders van een gebouw op basis van vrijwilligheid. Het onderzoek is een aanvulling op een type – A asbestinventarisatie en bestaat uit een volledige inventarisatie van alle direct waarneembare asbest waarbij alle ruimten worden onderzocht en een risicobeoordeling gericht op de gebruikssituatie en het opstellen van een asbestbeheersplan volgens NEN-EN-ISO/IEC 2991: 2005.

3.3. Toezicht sloopmeldingen

Het toezicht op sloopmeldingen waarbij asbest is betrokken heeft betrekking op:

1. Beoordelen van de sloopmelding (controle vooraf);
2. controle op de uitvoering van de sloopwerkzaamheden (controle tijdens en achteraf).

3.3.1 Beoordeling sloopmeldingen (controle vooraf)

Sloopmeldingen worden op de volgende wijze beoordeeld:

- Een sloopmelding zal worden beoordeeld aan de hand van een checklist (bijlage 1). Aan de hand van de checklist wordt o.a. beoordeeld of het asbestinventarisatierapport is opgesteld door een gecertificeerd bedrijf en volledig en actueel is. De ingevulde checklist en een eventuele aanvulling daarop worden vastgelegd in het dossier.
- Indien een sloopmelding niet compleet is omdat gegevens of bescheiden ontbreken of het meldingsformulier niet goed is ingevuld, dan wordt dit aan de indiener schriftelijk medegedeeld met gelijktijdige mededeling dat de indiener de ontbrekende gegevens of bescheiden mag aanleveren door een nieuwe sloopmelding in te dienen (bijlage 2). Formeel gezien is er pas een melding gedaan op het moment dat alle ontbrekende gegevens zijn aangeleverd.

- Bij sloopmeldingen die betrekking hebben op bouwwerken gerealiseerd voor 1 januari 1994 (voor het asbestverbod) is een **asbestinventarisatierapport verplicht**, tenzij een vrijgave van bouwkundige eenheid die gesloopt gaat worden overlegd wordt. De melding wordt als niet compleet beschouwd indien in dergelijke gevallen een asbestinventarisatierapport ontbreekt, tenzij op goede gronden mag worden aangenomen dat een asbestinventarisatie niet noodzakelijk is.
- Bij sloopmeldingen die betrekking hebben op bouwwerken gerealiseerd vanaf 1 januari 1994 is een asbestinventarisatierapport niet verplicht, tenzij er aanwijzingen of vermoedens zijn dat in het bouwwerk zich toch asbesthoudend materiaal bevindt.
- Indien dit voor de beoordeling van de sloopmelding noodzakelijk is, wordt de slooplocatie ter plaatse bezocht door de beoordelaar van de sloopmelding en een toezichthouder. Reden om de slooplocatie te bezoeken kan zijn om de veiligheidsrisico's voor de omgeving in te schatten en daaraan gekoppeld de noodzaak om (extra) nadere voorschriften. Voorts kan een reden zijn dat betwijfeld wordt of de aangeleverde gegevens in het kader van de sloopmelding overeenkomen met de feitelijke situatie.
- Aan de indiener wordt de ontvangst van de sloopmelding schriftelijk bevestigd (bijlage 3) indien alle gegevens en bescheiden zijn aangeleverd. De schriftelijke bevestiging wordt altijd vergezeld van uitvoeringsvoorschriften die specifiek betrekking hebben op het slopen van asbest met onderscheid tussen uitvoeringsvoorschriften voor particulieren(bijlage 4) en voor bedrijven (bijlage 5). De uitvoeringsvoorschriften bevatten de belangrijkste wettelijke bepalingen waaraan men zich in geval van asbestsloop moet houden. Voorzover noodzakelijk worden in de schriftelijke bevestiging nadere voorwaarden in de zin van artikel 1.29 van het Bouwbesluit 2012 opgenomen.

3.3.2 Controle uitvoering sloopwerkzaamheden (controle tijdens en achteraf)

Controle op de uitvoering van de sloopwerkzaamheden vindt als volgt plaats:

- De toezichthouder kan vanwege gezondheidsrisico's in verband met eventueel vrijgekomen asbestdeeltjes, gedurende de sloopwerkzaamheden de slooplocatie in principe niet betreden. Dit betekent dat bij controle op de uitvoering van de sloopwerkzaamheden de toezichthouder zich dient te beperken tot aspecten die geen gezondheidsrisico's met zich meebrengen.
- Een controle zal worden uitgevoerd aan de hand van een checklist (bijlage 6). Aan de hand van de checklist worden belangrijke zaken gecontroleerd zoals de aanwezigheid van bescheiden (zoals de sloopmelding met nadere voorwaarden, veiligheidsplan, asbestinventarisatierapport etc.), de sloopwerkzaamheden door een gecertificeerd bedrijf worden uitgevoerd, adequate verpakkingsmaterialen worden gebruikt, beschermende voorzieningen zijn getroffen voor zowel de omgeving als de slopers en het asbesthoudend materiaal op de juiste wijze wordt afgevoerd (controleren afvoerbonnen etc.).
- Een steekproefsgewijze controle vindt plaats in geval van het slopen van kleine hoeveelheden asbest door een gecertificeerd bedrijf. Hierbij dient vooral gedacht te worden aan gevallen waarvoor een meldingsplicht geldt van 5 dagen zoals reparatie- of mutatieonderhoudswerkzaamheden uitgevoerd door woningbouwcorporaties.

- Een controle wordt altijd uitgevoerd in geval van het slopen van grote hoeveelheden asbest. Hierbij dient gedacht te worden aan het volledig slopen van bouwwerken waarin asbesthoudend materiaal is verwerkt of een bestaande gebouw volledig asbestvrij maken of in geval van calamiteiten zoals een asbestbrand.

- Een controle vindt steekproefsgewijs plaats in geval het slopen wordt uitgevoerd door een particulier. In geval de asbestsloop door particulieren betrekking heeft op buitensituaties (bijvoorbeeld asbesthoudende daken van schuurtjes), vindt altijd een controle plaats. Hierbij moet rekening worden gehouden met de omstandigheid dat particulieren geacht worden minder deskundig te zijn op het gebied van asbestsloop dan gecertificeerde bedrijven en er wellicht daardoor risico kan ontstaan voor de omgeving. Achteraf vindt altijd een administratieve controle plaats van de stortingsbewijzen die zijn geregistreerd door de inzamelaar. Aan de hand van deze stortingsbewijzen kan gecontroleerd worden of de juiste hoeveelheden zijn gemeld en of er sprake is geweest van hechtgebonden asbest. Overigens is in het kader van asbestsloop door particulieren een goede voorlichting en eventuele begeleiding ook van groot belang.

- Er wordt altijd op toegezien dat ingevolge artikel 1.33 van het Bouwbesluit 2012 binnen twee weken na beëindiging van de sloopwerkzaamheden een afschrift van een eindbeoordeling in de zin van artikel 9 van het Asbestverwijderingsbesluit verstrekt wordt.

4. Handhaving en calamiteiten

4.1 Handhaving

In het door de gemeenteraad van Voorschoten vastgestelde handhavingsbeleid Omgevingsrecht, APV en bijzondere wetten 2012 – 2015 heeft handhaving van asbest (i.c.m. slopen) een hoge prioriteit gekregen. Dit betekent dat in alle gevallen waarbij asbest betrokken is direct handhavend zal worden opgetreden. De gemeente Voorschoten is ten aanzien van de handhaving van asbest verantwoordelijk voor het toezicht en handhaving van de voorschriften van:

- Bouwbesluit 2012 (slopmeldingen en asbestverontreinigingen)
- Asbestverwijderingsbesluit 2005 (wijze van slopen)
- Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (handhaving en omgevingsvergunning)
- Wet milieubeheer

Bestuursrechtelijke handhaving

Het gemeentebestuur kan in geval van constatering van een overtreding uitsluitend bestuursrechtelijk optreden door middel van het opleggen van last onder bestuursdwang of een last onder dwangsom.

4.1.1 Last onder bestuursdwang

Een last onder bestuursdwang is gebaseerd op artikel 5:21 van de Algemene wet bestuursrecht in samenhang met artikel 125 van de Gemeentewet en houdt in dat de gemeente door feitelijk handelen zelf de overtreding ongedaan maakt of maatregelen treft ter voorkoming van of het tegengaan van gevaarlijke situaties. De kosten van bestuursdwang worden vervolgens verhaald op de overtreder. Het feitelijk handelen kan bestaan uit het stillegging van sloopwerkzaamheden, ontruiming en verzegeling van gebouwen, afzetten van sloopterreinen, het opruimen van asbestverontreinigingen. Handhavend optreden bij asbestsloop is in veel gevallen spoedeisend (stilleggingen etc.) omdat het een activiteit betreft met onomkeerbare gevolgen.

Een last onder bestuursdwang wordt in de volgende situaties toegepast:

1. Stillegging van de sloopwerkzaamheden ingeval:
 - a. gesloopt worden zonder benodigde slopmelding ;
 - b. gesloopt wordt in strijd met de van toepassing zijnde regelgeving (Asbestverwijderingsbesluit 2005, Bouwbesluit 2012, Arbeidsomstandighedenwet) of nadere voorwaarden verbonden aan de slopmelding of omgevingsvergunning;
 - c. er sprake is van gevaar voor de veiligheid en gezondheid van de omgeving, de uitvoerende sloopmedewerkers en de gebruikers van een gebouw;
2. het ontruimen of verzegelen van een gebouw vanwege gevaar voor besmetting en verspreiding van asbest;
3. het afzetten door middel van hekwerk en linten of ander materiaal van terreinen vanwege gevaar voor besmetting en verspreiding van asbest;
4. het nemen van andere dan de onder 2 en 3 genoemde noodmaatregelen vanwege gevaar voor besmetting en verspreiding van asbest of gevaar voor de veiligheid en gezondheid van de omgeving en gebruikers van gebouwen en percelen;

5. het onmiddellijk verwijderen van asbest uit een bouwwerk of van een perceel ingeval er sprake is van acuut gevaar voor de veiligheid en gezondheid van de omgeving en de eigenaar/gebruiker niet zelf onmiddellijk actie onderneemt;
6. het verwijderen van asbest uit een bouwwerk of van een perceel in geval er geen acuut gevaar is voor de veiligheid en gezondheid van de omgeving maar op korte termijn sanering noodzakelijk is ter voorkoming van verdere verspreiding van asbest en de eigenaar/gebruiker geen gehoor heeft gegeven aan een reeds eerder opgelegde last onder dwangsom.

In spoedeisende gevallen kan met een mondelinge aanzegging door een gemandateerd toezichthouder onmiddellijk bestuursdwang worden toegepast door het nemen van maatregelen. Het mondeling genomen besluit moet dan wel op korte termijn (2 á 3 dagen) schriftelijk worden bevestigd door de gemeente.

Begunstigingstermijn

Op grond van artikel 5: 24 van de Algemene wet bestuursrecht moet de overtreder eerst een termijn worden gegund waarbinnen hij zelf de overtreding ongedaan kan maken. Dit wordt ook wel de begunstigingstermijn genoemd. In spoedeisende gevallen waarbij terstond moet worden opgetreden kan een begunstigingstermijn achterwege blijven. Een goed voorbeeld is het stilleggen van sloopwerkzaamheden of het direct ontruimen en verzegelen van gebouwen.

De begunstigingstermijn zal per geval verschillen en is afhankelijk van de omvang van de overtreding. Uitgangspunt hierbij is dat de begunstigingstermijn ruim genoeg moet zijn om de overtreder in staat te stellen om zelf de overtreding ongedaan te maken.

4.1.2 Last onder dwangsom

Een last onder dwangsom is gebaseerd op artikel 5:32 van de Algemene wet bestuursrecht in samenhang met artikel 125 van de Gemeentewet en houdt in dat de gemeente de overtreder gelast de overtreding ongedaan te maken en de overtreder een dwangsom verbeurt indien niet binnen de gestelde termijn (begunstigingstermijn) de overtreding ongedaan wordt gemaakt. De overtreder dient dus zelf maatregelen te treffen om de overtreding ongedaan te maken.

Een last onder dwangsom wordt in de volgende situaties toegepast.

1. Het verwijderen van asbest uit een bouwwerk of van een perceel in geval er geen acuut gevaar is voor de veiligheid en gezondheid van de omgeving maar op korte termijn sanering noodzakelijk is ter voorkoming van verdere verspreiding van asbest;
2. lichte overtredingen die niet leiden tot een onomkeerbare of gevaarlijke situatie zoals administratieve overtredingen, zoals het ontbreken van stortbonnen, begeleidingsbrieven of eindrapportages.

Begunstigingstermijn en hoogte dwangsom

Ook hier geldt dat de begunstigingstermijn per geval zal verschillen en afhankelijk is van de omvang van de overtreding. Uitgangspunt hierbij is dat de begunstigingstermijn ruim genoeg moet zijn om de overtreder in staat te stellen om zelf de overtreding ongedaan te maken.

Het verwijderen van asbest brengt doorgaans zeer hoge kosten met zich mee vanwege de beschermende maatregelen die genomen moeten worden. Uitgangspunt bij het vaststellen van de hoogte van de dwangsom is een maximale dwangsom die overeenkomt met een factor 0.5 tot 1 van de geraamde verwijderingskosten.

4.2 Calamiteiten (asbestbrand)

Bij brand of andere calamiteiten kunnen grote hoeveelheden asbest vrijkomen en in de nabije omgeving worden verspreid waardoor grote risico's voor de volksgezondheid kunnen ontstaan. Om deze risico's zoveel mogelijk te voorkomen en tegen te gaan is het belangrijk dat in geval van een brand of andere calamiteit snel en in goede samenwerking met handhavingspartners wordt opgetreden.

In geval van een brand of andere calamiteit wordt gehandeld volgens de "Procedure Asbestbrand" (bijlage 7). De "Procedure Asbestbrand" is tot stand gekomen in samenwerking met de Gemeenten Hollands Midden, Politie Hollands Midden, Brandweer Hollands Midden en GHOR Hollands Midden. In deze procedure zijn de taken en verantwoordelijkheden van de operationele hulpdiensten (brandweer, politie en GHOR) en de gemeenten vastgelegd en beschreven. Voorts is in deze procedure aandacht besteed aan de diverse fasen van een asbestbrand of calamiteit en wat van de verschillende partijen verwacht wordt om de gevolgen van een asbestbrand of calamiteit efficiënt of adequaat te kunnen bestrijden.

Kostenverhaal

In de "Procedure Asbestbrand" is in § 3.7 (verantwoordelijkheden gemeente bij een asbestbrand) aangegeven dat de gemeente verantwoordelijk is voor het laten inventariseren van verwijderen van asbest indien de eigenaar/gebruik niet bereid is dit te doen met aanvulling hierop dat de kosten hiervoor uiteindelijk betaald dienen te worden door de eigenaar/gebruiker. In de "Procedure Asbestbrand" staat niet aangegeven op welke wijze kostenverhaal kan plaatsvinden.

Uit jurisprudentie blijkt dat kostenverhaal langs privaatrechtelijke weg lastig zo niet onmogelijk is en het de voorkeur verdient om de kosten langs bestuursrechtelijke weg te verhalen door middel van het toepassen van spoedeisende bestuursdwang op grond van artikel 5: 31 van de Algemene wet bestuursrecht. Op grond van artikel 5: 31 van de Algemene wet bestuursrecht kan in spoedeisende gevallen zonder voorafgaande last en desnoods terstond onder toepassing van bestuursdwang in opdracht van de gemeente overgegaan worden tot inventarisatie en verwijdering van asbest. De door het gemeentebestuur gemandateerde toezichthouder dient dan ter plaatse op de rampplek aan de eigenaar/gebruiker het besluit tot toepassing van bestuursdwang mondeling kenbaar te maken, voorzover dit mogelijk is. Daarna dient zo spoedig mogelijk (hooguit 2 á 3 dagen) het besluit tot toepassing van bestuursdwang schriftelijk te worden bevestigd aan de eigenaar/gebruiker.

Risico kostenverhaal

Het verwijderen van asbest brengt vaak zeer hoge kosten met zich mee. In geval van het toepassen van bestuursdwang en kostenverhaal op de overtreder moet er altijd rekening mee worden gehouden dat er een risico aanwezig dat de kosten van verwijdering moeilijk dan wel in het geheel niet verhaald kunnen worden op de overtreder.

5. Asbestsloop door Particulieren

Op grond van de artikelen 4 en 6 van het Asbestverwijderingsbesluit 2005 mogen particulieren per perceel zelfstandig asbest verwijderen voor zover dit betrekking heeft op het verwijderen van maximaal 35 m² geschroefde asbestplaten (asbestvezels moeten hechtgebonden zijn) en/of 35 m² verlijmde vloertegels of vloerbedekking. Hiervoor hoeven zij dan niet voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden een asbestinventarisatierapport te laten opstellen en de sloopwerkzaamheden te laten uitvoeren door een gecertificeerd en deskundig sloopbedrijf. Wel zijn particulieren verplicht om op grond van artikel 1.26 lid 5 van het Bouwbesluit 2012 uiterlijk 5 dagen voor aanvang van de sloopwerkzaamheden een sloopmelding in te dienen bij de gemeente.

Het slopen van asbest door particulieren kan gevaarlijk zijn voor zowel de omgeving als de particulier die de sloopwerkzaamheden zelf uitvoert. Voor particulieren is het altijd veiliger dat sloopwerkzaamheden waarbij asbest is betrokken worden uitgevoerd door een gecertificeerd en deskundig sloopbedrijf ook al biedt de wet, zoals hierboven omschreven, aan particulieren de mogelijkheid om dit in beperkte mate zelf te doen.

Indien particulieren desalniettemin (voornamelijk vanwege kostenbesparing) besluiten om zelf asbest te verwijderen dan is het van belang dat hierop toezicht wordt gehouden door middel van voorlichting en een gerichte controle van de sloopwerkzaamheden en het afvoeren van asbesthoudend materiaal naar een milieustation.

5.1 Voorlichting

Voorlichting is gericht op bewustwording op de gevaren van asbest en in dat kader ook het advies om asbest te laten verwijderen door een deskundig gecertificeerd bedrijf ook in die gevallen waarin de wet particulieren de mogelijkheid biedt om dit zelf te doen. Voorlichting zal plaats vinden via de gemeentelijke website, de publicatiepagina in Groot Voorschoten en door middel van folder materiaal en brochures. Voorts zal kenbaar gemaakt worden dat burgers en bedrijven altijd voor vragen of onduidelijkheden omtrent asbest contact kunnen opnemen met de afdeling Ruimtelijk beheer (Afdeling Publiekszaken per 1 januari 2013). In de voorlichting zal aandacht worden besteed aan:

1. Gevaren van asbest in en om de woning;
2. herkennen van asbest in en om de woning;
3. gevallen wanneer asbest zelf mag worden verwijderd en verplichte melding bij de gemeente;
4. uitvoeringsvoorschriften omtrent het veilig verwijderen van asbest;
5. verpakkings- en persoonlijke beschermingsmiddelen;
6. verpakken van asbest en afvoeren naar afvalbrengrstation.

5.2 Controle sloopwerkzaamheden

Zoals al aangegeven in § 3.3.2 vindt een steekproefsgewijze plaats in geval het slopen van asbest wordt uitgevoerd door een particulier. Voorts vindt controle van asbestsloop door particulieren altijd plaats in geval er sprake is van een buitensituatie. Reden hiervoor is dat particulieren geacht worden minder deskundig te zijn op het gebied van asbestsloop in vergelijking met een gecertificeerd bedrijf. Achteraf vindt ook controle plaats van de stortingsbewijzen die zijn geregistreerd door het afvalbrengrstation. Aan de hand van deze stortingsbewijzen kan gecontroleerd worden of de juiste hoeveelheden zijn gemeld en of er sprake is geweest van hechtgebonden asbest.

5.3 Afvoeren naar afvalbrengrstation

Particulieren kunnen in principe asbest kosteloos afvoeren naar het Uitvoerend Bedrijf van de gemeente Voorschoten en wellicht in 2013 naar het afvalbrengrstation Avalex. In verband met het controleren van de hoeveelheid en soort asbest dient bij inlevering van asbest bij een van de genoemde afvalbrengrstations de afdeling Ruimtelijk Beheer (Afdeling Publiekszaken per 1 januari 2013) geïnformeerd te worden door middel van het overleggen van kopieën van stortingsbewijzen. Het in te vullen stortingsbewijs wordt verstrekt bij de slooimelding (bijlage 10).

Asbesthoudend materiaal dat wordt afgevoerd naar het afvalbrengrstation moet op juiste wijze worden verpakt en voorzien worden van een sticker met opschrift “Asbest”. Zowel op het gemeentekantoor als op het afvalbrengrstation kan het verpakkingsmateriaal inclusief stickers na vertoon van een gedane slooimelding gratis worden afgehaald.

6. Asbest in de bodem

Asbesthoudend materiaal wordt niet uitsluitend aangetroffen in gebouwen maar kan ook terecht zijn gekomen in de bodem door bijvoorbeeld ondeskundige sanering in het verleden, (illegale) stortingen, asbesthoudende rioolbuizen of vanwege de toepassing in wegen.

Bodemverontreinigingen, ook niet ernstige gevallen, die zijn ontstaan na 1987 dienen op grond van zorgplicht genoemd in artikel 13 van de Wet bodembescherming te worden gesaneerd. Voor bodemverontreinigingen die zijn ontstaan voor 1987 geldt uitsluitend een saneringsplicht in geval deze als ernstig en urgent kunnen worden aangemerkt.

In principe is ten aanzien van bodemverontreinigingen de omgevingsdienst West Holland (vanaf 1 juli 2012) het bevoegd gezag en in sommige gevallen ook de gemeente. De gemeente is uitsluitend bevoegd gezag voor zover het inrichtingen betreft. Aan de hand van een bodemonderzoek conform NEN 5707 zal moeten blijken of er inderdaad sprake is van een bodemverontreiniging.

Alle gevallen waarbij asbesthoudend materiaal in de bodem terecht is gekomen zullen worden gemeld aan de omgevingsdienst West Holland en worden aangemerkt als verdachte locatie met mogelijk bodemverontreiniging met asbest.

Afhankelijk van de omvang en de mate van verontreiniging en hetgeen eventueel daaromtrent vermeld is in het asbestinventarisatierapport, zal de eigenaar worden verplicht een bodemonderzoek conform NEN 5707 uit te voeren. Alvorens hiertoe over te gaan zal eerst overleg worden gepleegd met het bedrijf dat de asbestinventarisatie heeft uitgevoerd en de omgevingsdienst West Holland. Indien er geen noodzaak is tot onderzoek, dan zal op het moment van herinrichting van het perceel of vanwege nieuwbouw een onderzoek noodzakelijk zijn.

7 Uitvoering en borging

Het asbestprotocol vormt de basis voor de wijze waarop wij de asbesttaken binnen de gemeente Voorschoten uitvoeren en dient als uitgangspunt voor een verdere uitwerking in werkprocessen en procedures gelet op de nieuwe organisatiestructuur per 1 januari 2013. Daarnaast zal een verdere uitwerking nog plaats vinden ten aanzien van voorlichting, inventarisatieprogramma van asbesthoudende gebouwen en verdere procesafspraken met ketenpartners. Momenteel wordt echter wel in het kader van het beoordelen en controleren van sloopmeldingen en handhaving al zoveel mogelijk gewerkt conform het asbestprotocol. De bijlagen van dit protocol kunnen beschouwd worden als werkdocumenten die in de praktijk worden gebruikt om een uniforme manier van werken te bevorderen. Het betreffen dynamische documenten die tussentijds gewijzigd zullen worden indien daar behoefte en noodzaak toe is.

Het asbestprotocol zal ook een vast onderdeel worden van het handhavingsbeleid en het daaraan gekoppelde jaarlijkse uitvoeringsprogramma handhaving. Dit betekent dat het asbestprotocol in ieder geval jaarlijks geëvalueerd zal worden en indien noodzakelijk worden aangepast. Overigens wordt niet uitgesloten dat het asbestprotocol tussentijds nog wordt aangepast vanwege nieuwe ontwikkelingen zoals gewijzigde wetgeving. Voorts zal in het jaarverslag handhaving specifiek aandacht worden besteed aan het uitvoering van de asbesttaken. Op deze manier wordt geborgd dat het asbestprotocol een vast onderdeel worden van de jaarlijkse evaluatiecyclus.